

I en krigssituation är risken uppenbar att det uppstår brist på elkraft. Det är inte rimligt att anta att nät drift alltid klaras, oberoende av ö-drift, befintliga tekniska reglermöjligheter eller reparationsresurser, på grund av elsystemets utsatthet. För att totalförsvarets mål ska kunna upprätthållas krävs att en mängd olika verksamheter fungerar i olika hotsituationer. Dessa verksamheter kräver att vissa objekt fungerar, objekt som ställer krav på el. Det är nödvändigt att veta vilka dessa högprioriterade objekt är, var de är belägna samt storleken och karaktären på deras elbehov.

I projektet "Elbehov och elförsörjning i krig" presenteras en arbetsmodell för att kunna prioritera objekt samt bedöma elbehov för dessa i krig. Den föreslagna modellen ska kunna användas generellt vid prioriteringar och bedömningar i olika geografiska områden. Som underlag används resultat från studien "EPIK - Energiproblem i krig"§§2. Det i Epik-studien studerade angreppet antogs vara riktat mot ett omobiliserat fredssamhälle, och med mycket hård tidspress. Resultaten generaliseras här, så att de objekt som oundgängligen behöver upprätthålla sin verksamhet beskrivs som olika objektstyper, exempelvis SOS-centraler, lokalradio, polisstationer, bussdepåer, akutsjukhus, vattenverk, kyllager. Dessa ska fungera oberoende av geografiskt område under det strategiska överfallet. De olika typerna av objekt återfinns inom följande aktiviteter: ledning; information, samband och alarmering; inryckning; bevakning och säkerhet; försvarsmaktens verksamhet; skydd och räddning; försörjning; akutsjukvård; övrig vård och omsorg. Dessa generaliseringar för ett strategiskt överfall ligger till grund för diskussioner om de olika objektstypernas verksamhet beträffande ett mer omfattande angrepp än det strategiska överfallet. Nya verksamhetsområden och objektstyper tillkommer också under ett längre krigsskede.

Den föreslagna arbetsmodellen beskrivs i fyra steg: Hot, tidsförhållande, utgångsläge; insamlingsarbete; jämförelser mellan prioriterade behov, oviktig användning och lokal elförsörjning; åtgärder. Insamlingsarbetet omfattar bland annat uppgifter om prioriterade objekt, dess verksamhet och effektbehov i krig, uppgifter om oviktig användning, den lokala produktionen och -distributionen.

De elbehov för enskilda objekt som har kartlagts i Epik-studien används som schabloner för olika objektstyper. Vid en bedömning av elbehov måste man ta hänsyn till den nivå ett objekt försörjer. De olika typerna av objekt indelas geografiskt efter de administrativa nivåerna inom vilka många av typerna har sitt ansvar. Dessa är lokal, regional samt central nivå. De typer av objekt som försörjer en eller flera kommuner finns i stor omfattning och verksamheternas omfattning är ofta relativt konstant. För dessa är det möjligt att göra en rimlig uppskattning av elbehovet. För några objektstyper ställs däremot det totala effektbehovet i relation till t ex folkmängden. De objekt som försörjer stora områden, högre regional nivå upp till central nivå är få. Att bedöma effektbehoven för dessa utifrån givet underlag är osäkert. Dessa schabloner på effektbehov för olika typer av objekt kan användas vid ungefärliga bedömningar av effektbehov för enskilda totalförsvarsviktiga objekt inom olika områden för ett strategiskt överfall. För ett mer omfattande angrepp lämnas inga effektuppgifter, då underlaget måste kompletteras. Diskussioner behövs med ansvariga inom respektive område.

Som komplettering till nämnda effektuppgifter lämnas effektbehoven för prioriterade objekt på olika nivåer från Epik-studien. Effektbehovet lämnas för objekt på länsnivå samt de på lokal nivå som försörjer en eller flera kommuner i förhållande till antalet invånare.

I studien diskuteras vikten av kunskap om behovsbilden och samstämmigheten mellan ansvariga beträffande prioriteringar och möjligheten att genomföra dessa. Civil befälhavare bör ha det samlade ansvaret för att dessa prioriteringar genomförs, effekt behov bedöms samt att underlaget ställs i relation till den för hotsituationen rimliga elproduktionskapaciteten. Länsstyrelser och kommuner bör ha ansvar inom sitt respektive område för sammanställning av material. Elansvariga bör medverka i arbetet.

Strävan är att så långt som möjligt upprätthålla elförsörjningen till de prioriterade objekten, så att totalförsvarsmålen ska klaras. Med "elförsörjning" menas "elförsörjning såväl från nät som elförsörjning med egen reservkraft". De krav på förmåga avseende elförsörjning som i krig förefaller rimliga att ställa för att de olika objektstyperna ska fungera följer nedan. Utöver de krav som ställs på de prioriterade objekten beträffande egen reservkraft tillkommer krav på eldistributionsnätet.

- Objekt med oundgängligt elbehov - kontinuerligt elbehov eller där objektets uthållighet är låg om inte el distribueras med täta intervall - kräver egen försörjning med el i form av reservkraft.
- Distributionsnätet ska ha sådana tekniska reglermöjligheter att det i ett kritiskt läge vid effektbrist äx möjligt att med kort varsel prioritera de objekt som har oundgängliga elbehov. Omkopplingarna ska kunna genomföras på den eller de nivåer i nätet, så att prioriterade objekt kan tillgodoses utan att svinnet av el äventyrar eldistributionen till de prioriterade. Mängden oviktiga objekt i en krigssituation är stor. Dessa kan vid brist på reglermöjligheter komma att förbruka stora mängder el.

Beroende på effektbristens storlek och varaktighet måste ,en kombination av elförsörjning via nät och egen drift vara möjlig. Kombinationen av reservkraft och reglermöjligheter av stationer och brytare gör det möjligt att begränsa svinnet av el. Reservkraftens uthållighet måste ökas för verkligt viktigt verksamhet. Det är önskvärt att uthållighet finns tills nät drift är möjlig. Denna uthållighet är av naturliga skäl svår att kvantifiera, men en veckas uthållighet får förmodligen betraktas som ett minimum. Beroende på hur behovsbilden ser ut kan regleringen av stationer och brytare genomföras på olika nivåer. Gemensamt för förslagen är att det krävs kunskap om de prioriterade objekten - vilka är och var de är geografiskt belägna.